Türk Kütüphaneciliği 24, 1 (2010), 118-129

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü: Kuruluş Aşaması ve Bugünkü Durumu

Atatürk University, Faculty of Letters, Department of Information Management: Foundation Phase and The Current Status

Malik Yılmaz[*]

Öz

Çalışmada, Atatürk Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ve Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi hakkında kısaca bilgi verildikten sonra, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nün (BBY) kurulması için Üniversite ve Fakülte nezdinde yapılan resmi girişimler ve kuruluş aşaması başlangıçtan bölümün açılmasına kadar açıklayıcı bir şekilde ele alınmıştır. Ayrıca Bölüm'ün bugünkü durumu hakkında da bilgi verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Atatürk Üniversitesi; Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi; Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi; Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü*

Abstract

This study gives an overview about The Information Management Department (IMD), following a brief information on Atatürk University, Faculty of Letters, to which the Department is affiliated, and on the University's Central Library. The initial stages of the formation of the Department, right from the beginning initiavites until its establishment, including the formal initiavites of the University and the Faculty

[*] Arş. Gör. Dr. Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. e-posta: maliky@hotmail.com

regarding this issue, is addressed in a descriptive manner. In addition, information is provided about the Department's current status.

Keywords: *Atatürk University; Atatürk University Faculty of Letters; Atatürk University's Central Library; Atatürk University, Faculty of Lettersi Department of Information Management.*

Giriş

Türkiye'deki BBY bölümlerine bulundukları bölge açısından bakıldığında, bu bölümlerin Ankara'da ve İstanbul'da toplandığı görülmektedir. Bu bölümlerin yer aldığı şehirlere uzak olan bölgelerde yaşayan ve BBY bölümünde okumaya hak kazanan bir aday ister istemez bu büyük şehirlerden birine eğitim için gitmek zorunda kalabilmektedir. Bu zorunlu durum bazı hallerde adayların karşısına bir dezavantaj şeklinde çıkabilmektedir. Şayet BBY bölümlerinin var olduğu şehirlerde bölgesel bir denge kurulmuş olsa bu dezavantaj ortadan kalkabilecek, aday kendi memleketine yakın olan bölümü ve/veya bölümleri tercih edebilme şansına kavuşacaktır. Ayrıca BBY bölümü, bulunduğu bölgeye BBY eğitiminin yanında çağdaş bilgi hizmetlerinin gelmesini sağlayabilecek ve toplumun bilgi gereksinimini karşılama gibi çok hayati bir konuda önemli bir görev de üstlenebilecektir. Bu bağlamda ülkemizde en son kurulmuş BBY bölümü olan Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BBY bölümü, bu anlamda Türkiye'deki bilgi hizmetlerine yetiştireceği yeni bilgi uzmanlarıyla katkı sağlayabilecektir. Ayrıca bu bölümün kurulmuş olması bölgesel dengesizliği azaltma adına da önemli bir eğitimsel girişimdir. Çalışmada, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi BBY bölümünün kuruluş süreci ve bugünkü durumu hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde, başlangıçtan kuruluş aşamasına kadar bölümle ilgili yapılan tüm yazışmalar elde edilmiş ve bölümün kuruluşunun hangi evrelerden geçtiğini göstermek için bu yazışma belgeleri kronolojik sırayla verilmiştir. Çalışmanın kapsamını, Atatürk Üniversitesiyle birlikte özellikle bu Üniversitenin Edebiyat Fakültesi bünyesinde yer alan BBY bölümü oluşturmaktadır.

Atatürk Üniversitesi

Atatürk Üniversitesi'nin kurulması fikri Cumhuriyetin ilk zamanlarına kadar gitmektedir. Nitekim Cumhuriyetin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk 1 Kasım 1937 tarihinde, TBMM'nde yasama yılını açış konuşmasında Doğu Anadolu'da büyük bir üniversite kurmanın gereğini ifade ederek, bu hususstaki çalışmaların başlaması talimatını vermiştir. Atatürk'ün ölümünün ardından bu çalışmalara 12 yıl ara verildikten sonra konu, 1950 yılında tekrar gündeme getirilmiştir. 1951 yılında oluşturulan bir komisyon, Doğu Üniversitesi'nin Erzurum'da kurulmasını önermiştir. 1951 yılında çıkarılan 6373 sayılı kanunla bu üniversitenin adının Atatürk Üniversitesi olması kararlaştırılmıştır. Aynı yıl, USAID teşkilatının aracılığıyla Nebraska Üniversitesi ile işbirliği anlaşması imzalanarak hazırlık çalışmaları hızlandırılmış ve 6990 sayılı kanunun 07.06.1957 tarihinde yürürlüğe girmesi ile Atatürk Üniversitesi'nin kuruluş çalışmaları resmen tamamlanmıştır (Atatürk Üniversitesi, 2010).

Bu gelişmelerin ardından Atatürk Üniversitesi, 17 Kasım 1958 tarihinde bir ortaokul binasında Ziraat ve Fen-Edebiyat Fakülteleriyle öğretime başlamıştır. İki fakültede 135 kadar öğrenciyle öğretime başlayan Atatürk Üniversitesi'nin bugün bünyesinde 16 fakülte, 5 yüksekokul, 8 meslek yüksekokulu, 6 enstitü ve 15 araştırma merkezi yer almaktadır. Bunun yanı sıra yaklaşık 250.000 cilt eser içeren kütüphanesi, ön lisans, lisans ve lisansüstü olmak üzere 2008-2009 öğretim yılı itibariyle toplam 33.544 öğrencisi ve 2.450 akademik 2.200 idari personeliyle 52 yıldır ülke eğitimine katkısını başarıyla sürdürmektedir (Atatürk Üniversitesi, 2010; Atatürk Üniversitesi Stratejik Plan, 2010).

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

Fen-Edebiyat Fakültesi, 6990 sayılı kanunla kurulan Atatürk Üniversitesi bünyesinde 1958 yılında Alman, Fransız ve İngiliz Dili ve Edebiyatı olmak üzere üç bölümle öğretime başlamıştır. 1959 yılında Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretime açılmış böylece uzun süre bu dört bölümle eğitim ve öğretim sürdürülmüştür. Daha sonra İşletmecilik Bölümü'nün öğretime başlamasıyla 1967 yılında Fen-Edebiyat Fakültesi, Fen-Edebiyat ve İşletme Fakültesi şekline dönüşmüştür. Fen Fakültesine 1971 yılında öğrenci alınarak iki bölümle öğretime başlamıştır. Edebiyat Fakültesi de, Tarih, Arap-Fars Dili ve Edebiyatı, Coğrafya, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümleri'nin açılmasıyla

öğretime devam etmiştir. 2547 sayılı kanunla kurulan Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından çıkarılan 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile faaliyetlerini ayrı ayrı sürdüren Fen ve Edebiyat Fakülteleri birleştirilmiştir (T.C. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1995, s. 1). Bu fakülte, Fen-Edebiyat Fakültesi olarak eğitim ve öğretimini 2009 yılına kadar sürdürmüştür. Bu fakülteler 2009 yılında tekrar ayrılarak Fen ve Edebiyat Fakültesi olarak öğrenimlerini sürdürmektedir. Bugün Edebiyat Fakültesi'nde BBY bölümü ile birlikte toplam 13 bölüm bulunmaktadır. Fakültenin BBY bölümü dahil olmak üzere bazı bölümlerinde örgün eğitimle birlikte ikinci öğrenim de yapılmaktadır.

Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi

Erzurum'daki en önemli kütüphane, Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'dir. 1957 yılında üniversite ile birlikte kurulan kütüphane bugün yaklaşık 250.000 cilt kitap ve benzeri materyal toplamıyla bölgenin de en önemli kütüphanesi durumundadır. Seyfettin Özege tarafından bağışlanan ve 60.000'i bulan kitaplarıyla da aynı zamanda Türkiye'nin en zengin eski harflerle basılan koleksiyonuna sahip kütüphanelerdendir. Özege koleksiyonunun yanında Muhtar Karahanoğlu'nun ve diğer bazı kişilerin bağışladığı koleksiyon da burada sergilenmektedir. Ayrıca üniversite kütüphanesi yazma eserler koleksiyonu olarak Türkiye'nin nadir kütüphaneleri arasındadır. Kütüphanede toplam 1.583 yazma eser bulunmaktadır (Erkal, 2000, s. 214).

Her yıl binlerce öğrenciye ve araştırmacıya hizmet sunan üniversite kütüphanesinde yazma eserlerle birlikte, çeşitli dillerde yayınlanmış pek çok kaynak da bulunmaktadır. Merkez kütüphanesinin yanında, her fakültede ve hatta bölümler de bile öğrenci ve öğretim üyelerinin yararlanmasına sunulan kitaplıklar bulunmaktadır. İnternet aracılığıyla merkez kütüphanenin basılı ve elektronik kaynaklarına erişim sağlanabilmektedir. Kütüphanede otomasyon programı olarak YORDAM kullanılmaktadır, ayrıca kütüphane, ANKOS ve EKUAL üyesidir.

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü: Kuruluş Süreci

Atatürk Üniversite'sinde o zamanki adıyla Kütüphanecilik Bölümü kurma girişiminin ilk olarak 1993 yılında hazırlanan "Atatürk Üniversitesi 10 Yıllık Kalkınma Planı"yla

üniversitede bir kütüphanecilik meslek yüksekokulu açılmasının planlanmasıyla başladığı görülmektedir. Bu girişimle birlikte bölümün açılmasına yönelik gerekçe olarak Emekli Kütüphaneler Genel Müdürü Muavini Sayın Nail Bayraktar'ın "IFLA 1995'e Doğru Türk Kütüphaneciliği Sempozyumu"nda (22-24 Aralık 1993) sunduğu bildiri esas alınmış ve bu doğrultuda bölümün açılmasına yönelik girişimler artarak devam etmiştir. Nail Bayraktar "*Daha Çok Kütüphaneci*" başlıklı bildirisinde özetle şunları ifade etmiştir:

Her meslekte olduğu gibi kütüphanecilikte de bilgili elemana gereksinim vardır. Bu elemanların ancak iyi bir eğitimle yetişeceği şüphesizdir. Günümüzde kütüphanecilik alanında yaşanan hızlı gelişme karşısında, bu bilim dalının öğretiminin yapılmadığı ülke hemen hemen hiç kalmamıştır diyebiliriz. Bayraktar, bildirisinin son kısmında aşağıdaki soruları sorarak yeni kütüphanecilik bölümlerinin kurulması gerektiğinin önemini belirtmiştir.

Türkiye'nin coğrafyası, nüfusu, üniversite sayısı, kütüphanelerin ve araştırma merkezlerinin sürekli çoğalması kütüphanecilik bölümlerinin sayıca artmasını gerektirmez mi?

Üniversiteye girmeye hak kazanan lise mezunlarının, kütüphanecilik tahsili için mutlaka İstanbul ya da Ankara'ya gitmek zorunda kalmadan, kendi bölgelerine yakın illerde öğrenimlerini sürdürmeleri daha uygun olmaz mı?

Üniversite kütüphanecilik bölümlerinin iki merkez yerine, geniş bir coğrafi alana dağılması, bölüme rağbetin artmasına olanak hazırlamaz mı? Bir başka ifade ile daha çok öğrenciye kütüphaneci olma fırsatı doğmaz mı?

Bayraktar bu sorulardan sonra şu yanıtı vermektedir: Benim reyim üniversitelerde kütüphanecilik bölümlerinin sayısının arttırılması yönünde. Hem de zaman geçirilmeden…Erzurum'da Atatürk Üniversitesi, Elazığ'da Fırat Üniversitesi ve İzmir'de Ege Üniversitesi yeni kütüphanecilik bölümleri için alt yapıları müsait olan üniversitelerdir. Daha ileriki yıllara bunlara başkaları da eklenebilir (Bayraktar, 1997, ss.75-79).

Bu girişimler doğrultusunda Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'nca 13.01.1994 tarihinde Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'ne, Fakülte'de Kütüphanecilik Bölümü'nün kurulması gerektiğini nedenleriyle içeren, Prof. Dr. Saime İnal Savi, Prof. Dr. Muhan

Bali ve Doç. Dr. Yılmaz Özbek imzalı bir rapor sunulmuştur. Hazırlanan rapor özetle şu şekildedir:

Toplumların ve ülkelerin kalkınmasında kütüphane hizmetinin önemi inkâr edilemez. Bu hizmetin tam anlamıyla yerine getirilebilmesi için, kütüphanecilik eğitimi almış alanında uzman yeterli sayıda personele ihtiyaç vardır. Nitekim bir ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel yönden kalkınabilmesinde her alanda konusunda uzman personelin varlığı önemli bir güç oluşturmaktadır. Araştırma, eğitim ve öğretim etkinliklerini yürüten üniversitenin amaçlarından birisi de, bu çalışmaların yapılabilmesi için gerekli olan bilgi kaynaklarını sağlamak ve bu kaynakların kullanıma sunulmasına zemin hazırlamaktır. Bilimsel ve akademik çalışmalarda bilgi kaynakları yoğun olarak kullanılmaktadır. Bilgi kaynaklarıyla araştırmacıyı bir araya getiren kurum ise kütüphanedir. Bu durum kütüphanenin ve kütüphanecinin önemi ortaya çıkarmaktadır. Kütüphanesiz bir eğitim veya bilimsel bir çalışma yapmak mümkün görülmemektedir.

Dünyadaki ilk kütüphanecilik okulu 1887 yılında Melvil Dewey tarafından Colombia Koleji'nde [Bugünkü Kolombiya Üniversitesi] kurulmuş, bu tarihten itibaren kütüphanecilik bir meslek olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Bugün ABD'ndeki birçok üniversitede kütüphanecilik bölümü mevcuttur. Ülkemizde modern kütüphaneciliğin meslek olarak kabul edilişi ancak 1950'li yıllara rastlamaktadır. Nitekim üniversite düzeyinde ilk kütüphanecilik bölümü 1954 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde açılmıştır. Daha sonra İstanbul Üniversitesi'nde 1964, Hacettepe Üniversitesi'nde ise 1974 yılında bir kütüphanecilik bölümü açılmıştır. Geçen yıl da Marmara Üniversitesi'nde bir arşivcilik bölümünün açıldığı haberini aldık. Ankara ve İstanbul'da bulunan bu kütüphanecilik bölümlerinden mezun olan kütüphaneciler bu iki büyük şehrimizdeki kütüphaneci gereksinimini dahi karşılayamamaktadır. Kaldı ki mezun olan bu elemanların yarısı da başka mesleklerde çalışmaktadır.

Ülkemizdeki bazı üniversite ve halk kütüphaneleri hariç çoğunda çağdaş anlamda bir kütüphane hizmetinin verildiğini söyleyemeyiz; çünkü başarılı bir kütüphane hizmetinin verilebilmesi için kütüphanecilik eğitimi almış personele gereksinim vardır. Ülkemizde kütüphanecilik eğitimi almış insan sayısıyla

kütüphanelerimizi karşılaştırdığımızda ne kadar fazla kütüphaneciye gereksinim olduğu açıkça görülebilmektedir.

Türkiye'deki üniversite ve kamu kurumlarındaki kütüphanelerin tam sayısı bilinmemekle birlikte yaklaşık 50 üniversitede aşağı yukarı 600 merkez, fakülte, yüksekokul vb. birim kütüphanesi olduğu sanılıyor. Kamu kurumlarındaki kütüphanelerin tahmini sayısı ise 1000 civarındadır. Özel kurum ve kuruluşların kütüphane sayısı hakkında ise bir tahmin yapılamıyor. Ülkemizde kütüphane sayısının bu kadar fazla olmasına karşın kütüphanecilik bölümlerinden mezun olan uzman kütüphaneci sayısı ise çok azdır. YÖK'ün 1982, 1984, 1985 tarihli istatistiklerine göre üniversitelerimizde bulunan 3 kütüphanecilik bölümünden mezun olan öğrenci sayısı 1982 yılında 61, 1984'de 85, 1985'de ise, 94'dür.

Yine 1992 yılına ait üniversite kütüphanelerinden istatistikî bir örnek verecek olursak, üniversitelerde 406.969 öğrenci eğitim görürken kütüphanelerde görev yapan kütüphaneci sayısı 204'dür. Dünya standartlarına göre 300 öğrenciye bir kütüphanecinin düşmesi gerektiği dikkate alınırsa üniversite kütüphanelerinde toplam 1357 kütüphanecinin görev yapması gerekmektedir. Bu, Türkiye'deki üniversite kütüphanelerinde görev yapan kütüphanecilerin 6 katından daha fazla bir sayıdır. Üniversite kütüphanelerine bakıldığında bunların uzman kütüphanecilere şiddetle gereksinim duydukları görülmektedir. Şu anda üniversite sayısının 50 civarında olduğu düşünülürse, bu gereksinimin artacağı kaçınılmazdır.

Ülkemizde bu kadar gereksinim duyulan bir meslekle ilgili bölümün üniversitemiz Fen-Edebiyat Fakültesi bünyesinde açılmasının düşünülmesi sevindiricidir. Hatta sadece bizim üniversitemizde değil, alt yapısını tamamlamış iyi bir merkezi kütüphaneye sahip birçok üniversitede de kütüphanecilik bölümünün açılması gereklidir.

Bu gerekçelerle Kütüphanecilik Bölümü'nün Fakültemiz bünyesinde en kısa zamanda açılmasını gerekli ve yararlı bulmaktayız.

Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ahmet Çakır başkanlığında Fakülte Kurulu'nun 10.05.1994 tarih ve 2/8 sayılı oturumunda, Fakülte bünyesinde Kütüphanecilik Bölümü kurulmasına karar verilmiş ve karar metni Rektörlük Makamı'na sunulmuştur. Söz konusu karar şu şekildedir:

Fakültemiz bünyesinde bir Kütüphanecilik Bölümü kurulmasına ilişkin komisyonun hazırlamış olduğu rapor okundu. Yapılan görüşmelerden sonra komisyondan gelen rapor aynen kabul edilerek Fakültemiz bünyesinde bir Kütüphanecilik Bölümü açılmasına, konunun Rektörlük Makamı'na arzına oylama sonucu oybirliği ile karar verildi.

Fen-Edebiyat Fakültesi bünyesinde Kütüphanecilik Bölümü'nün kurulması için Fakülte Kurulu tarafından bir komisyon oluşturulmuştur. Komisyonun, Fakülte bünyesinde bir Kütüphanecilik Bölümü'nün kurulmasına ilişkin hazırlamış olduğu 10.05.1994 tarih ve 2/8 sayılı Rektörlük Makamı'na sunulan rapor[1] ve Fakülte Kurulu Kararı ekli yazıda *Kütüphanecilik Bölümü'nün eğitim ve öğretime başlaması için Fakültemizde imkânlar mevcut olup, aşağıda isimleri yazılı öğretim üyeleri kurulacak bölümde görev alacaklardır,* denilmektedir. Sözü edilen öğretim üyeleri ise şunlardır: Doç. Dr. Sadi Çöğenli, Yrd. Doç. Dr. Turgut Karabey ve Yrd. Doç. Dr. N. Hafız Yanık.

Bütün bu çabaların sonucunda Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Fen-Edebiyat Fakültesi'nde Kütüphanecilik Bölümü'nün açılması için YÖK Başkanlığı'na 19.07.1994 tarih ve B.30.2.ATA.0.70.71/04-9009 sayılı yazı ile talebini iletmiştir. Bu talep doğrultusunda YÖK Yürütme Kurulu'nun 11.08.1994 tarihli toplantısında; *Açılması istenen bölümün, benzer yükseköğretim kurumları bünyesinde de yer aldığı dikkate alınarak, 2547 Sayılı Kanun'un 2880 Sayılı Kanunla değişik 7/d-2 ve 2809 Sayılı Kanun'un 3. maddeleri uyarınca Üniversite bünyesinde ekte belirtilen bölümün açılması uygun görülmüştür* kararı alınmıştır.

YÖK'ün bu kararından sonra Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü resmen kurulmuştur. Bölüm'ün kurulmasından kısa süre sonra, Kütüphanecilik Bölümü'nün faaliyete geçebilmesi için ilk bölüm başkanı Prof. Dr. Ahmet Savran tarafından Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı nezdinde bölümün kadro gereksiniminin karşılanmasına yönelik girişimlerde bulunulmuştur. Bu amaçla Dekanlığın 24.10.1994 tarih ve 01/2288 sayılı kadro talebine yönelik yazısına 01.11.1994 tarihinde Bölüm Başkanınca cevabi yazı yazılmıştır. Söz konusu yazı şu şekildedir:

[1] Adı geçen rapor, yukarıda da bahsedildiği gibi, 13.01.1994 tarihinde Rektörlüğe sunulan ve Prof. Dr. Saime İnal Savi, Prof. Dr. Muhan Bali ve Doç. Dr. Yılmaz Özbek tarafından hazırlanan rapordur.

YÖK'ün 11.08.1994 tarihli toplantısındaki bir kararla kurulan bölümümüzün henüz hiçbir kadrosu bulunmamaktadır. Bölüm'ün gelişebilmesi ve yakın gelecekte öğrenci alabilmemiz için anabilim dallarının açılması ve bu anabilim dallarına göre de kadrolarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu itibarla açılmasını uygun gördüğümüz anabilim dalları ile acil ihtiyacımız olan kadrolar aşağıda çıkarılmıştır".

Anabilim Dalları:

1. Kütüphanecilik Anabilim Dalı
2. Arşiv Anabilim Dalı
3. Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim dalı

Kadrolar:

1. Profesör 1
2. Doçent 2
3. Yrd. Doç. 3
4. Arş. Gör. 4
5. Okutman 1
6.Uzman 2

Kütüphanecilik Bölümü'nün bu talebine karşılık Fakülte Kurulu bu konuyu 20.12.1994 tarih ve 4/10 sayılı oturumda görüşerek Rektörlüğe bildirilmek üzere Dekan Prof. Dr. Enver Konukçu başkanlığında bir karar almıştır. Söz konusu karar şu şekildedir:

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı'nın 11.08.1994 tarihli toplantısında açılması uygun görülen Fakültemiz Kütüphanecilik Bölümü için ihdas edilen anabilim dallarına ait ilgili Bölüm Başkanlığı'nın 01.11.1994 tarih ve 01-1 sayılı yazısı okundu.

Yapılan görüşmelerden sonra; Üniversitelerde Akademik Teşkilat Yönetmeliği'nin 16. Maddesi gereğince Fakültemiz Kütüphanecilik Bölümü'nde aşağıda belirtilen anabilim dallarının açılması teklifinin Rektörlük Makamı'na arzına oylama sonucu oy birliği ile karar verildi.

Anabilim Dalları:

Kütüphanecilik Anabilim Dalı
Arşiv Anabilim Dalı
Dokümantasyon ve Enformasyon Anabilim Dalı

Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü yukarıdaki Fakülte talebi karşısında YÖK Başkanlığı'na gönderdiği 27.01.1995 tarih ve B.30.2.ATA.0.70.71.03-1207;1208 sayılı yazıyla anabilim dalları açılması isteğini dile getirmiştir. Bu isteğe karşılık YÖK

Başkanlığı Yürütme Kurulu'nun 09.02.1995 tarihli toplantısında; *açılması istenen anabilim dalları benzer yüksek öğretim kurumları bünyesinde de yer aldığı dikkate alınarak, 2547 Sayılı Kanun'un 2880 Sayılı Kanunla değişik 7/d-2 ve 3843 Sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca adı geçen Üniversite bünyesinde ekte belirtilen anabilim dallarının*[2] *açılması uygun görülmüştür* kararı çıkmıştır.

Kadro talebiyle birlikte bölüme, 1995-1998 yılları arasında farklı zamanlarda dört araştırma görevlisi alınmıştır. İlk bölüm başkanı Prof. Dr. Ahmet Savran'dan sonra 1995-2001 yılları arasında bölüm başkanlığı görevini Yrd. Doç. Dr. Mehmet İnbaşı üstlenmiştir. 2001 yılından sonra bölüm başkanlığını üstlenen Yrd. Doç. Dr. Halis Alar halen başkanlık görevini sürdürmektedir.

Dekanlık makamına sunulan 14.12.1998 tarihli ve bölüm başkanı Yrd. Doç. Dr. Mehmet İnbaşı imzalı yazıda bölümün amaçları şu şekilde belirtilmiştir:

Kütüphanecilik Bölümü yeni kurulduğundan, gerekli altyapı henüz tamamlanmadığından ve bölüm kurulurken hedeflenen akademik eğitim kadrosu temini çalışmaları henüz istenen şekilde sonuçlanmadığından şu an için eğitim ve öğretim çalışmaları yapılamamaktadır. Bu önkoşullar yerine getirilip eğitim ve öğretim çalışmalarına başlandığında, öğrencilere kazandırılması hedeflenen akademik ve mesleki nitelikler şu şekilde sıralanabilir:

- Kütüphanecilik Bilimi'nin felsefesinin, tarihinin ve amaçlarının öğretilmesi,
- Çağdaş düzeyde bir kütüphanecilik eğitiminin verilmesi,
- Verilen eğitimle elde edilen bilgilerin değerlendirilebilmesini sağlamak amacı ile öğrencilerin çeşitli araştırmalara yönlendirilmesi,
- Öğrencilere mesleki açıdan gerekli teorik bilgiler verildikten sonra çeşitli uygulama programlarıyla pratik becerilerin kazanılmasının sağlanması,
- Ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlamak için öğrencilerin aldıkları eğitimi kendi alanlarında uygulayabilmeye yönlendirilmesi.

Bununla birlikte bölüm akademik personelinin en yeni bilgiler ışığında kendilerini yetiştirmeleri, Kütüphanecilik Bölümü'nün ulusal ve uluslararası düzeyde gelişimi için bu personelin yeni bilgiler üretmelerinin sağlanması ve ürettikleri bu bilgileri rapor, tez, makale, kitap, konferans ve seminer gibi araçlarla kamuoyuna ve insanlara duyurmaları ve üretilen bu bilgilerin yetkili çevrelerce dikkate alınarak pratiğe dökülmesi amaçlanmaktadır.

Bölümün amaçları şu şekilde belirlenmiştir:

[2] Ekte belirtilen Anabilim dalları yukarıda da belirtildiği gibi Kütüphanecilik, Arşiv ve Dokümantasyon ve Enformasyon anabilim dallarıdır.

- Ülkemizde Kütüphanecilik Bilimi'nin gelişebilmesi için gerekli olan araştırma ortamının ve kültürünün oluşturulmasına katkı sağlanması,
- Bu katkıyı gerçekleştirebilmek için farklı araştırma ve eğitim gruplarının oluşturulması,
- Ulusal, uluslararası ve disiplinlerarası işbirliği girişimleriyle Kütüphanecilik Bilimi'ne ulusal ve uluslararası düzeyde katkının sağlanması,
- Ülkemizdeki ve yurtdışındaki kütüphanecilik bölümlerinde verilen eğitim ve öğretim programları incelenerek, öğrenciler için hedeflenen niteliklere en uygun programın belirlenmesi,
- Ulusal düzeyde projeler hazırlayarak toplumu bilgilendirme alanlarının geliştirilmesine katkı sağlanması.

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nün Bugünkü Durumu

2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü isim değişikliğine giderek ülkemizdeki diğer BBY bölümleri gibi BBY bölümü adını kullanmaya başlamıştır. BBY bölümünde halen 4 yardımcı doçent, 1 araştırma görevlisi doktor ve 1'de uzman bulunmaktadır. Bölümde bulunan 2 yardımcı doçent Hacettepe Üniversitesi'nde, 1 yardımcı doçent ve 1 araştırma görevlisi doktor Ankara Üniversitesi'nde ve 1 yardımcı doçent ise, Atatürk Üniversitesi'nde doktora çalışmalarını yapmışlardır. Uzman personel ise, Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamıştır.

BBY bölümü kurulduktan 13 yıl sonra 2008-2009 yılında lisans ve örgün eğitim düzeyinde bölüme öğrenci alarak eğitim ve öğretime başlamıştır. 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında ikinci öğretim hakkını da elde eden bölümde toplam üç sınıf mevcuttur. 2. sınıfta toplam 25 öğrenci, 1. sınıf birinci öğrenim programında toplam 37 öğrenci, 1. sınıf ikinci öğrenim programında ise, toplam 38 öğrenci eğitimlerini sürdürmektedir. Bölümde hâlihazırda toplam 100 öğrenci vardır. 2009-2010 eğitim-öğretim yılından itibaren öğrencilere ayrıca fakülte bünyesinde pedagojik formasyon dersleri de verilmektedir. Bölüm ders programı hazırlanırken özellikle Türkiye'deki diğer BBY bölümlerinin ders programları dikkatle incelenmiş ve bu doğrultuda en uygun ders programı oluşturulmuştur. Bölüm'ün 2008-2009 eğitim ve öğretim yılında öğrenci kontenjanı 30; 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında ise, birinci ve ikinci öğrenim programları öğrenci kontenjanı 40'ar kişi olarak belirlenmiştir. 2009-2010 eğitim ve öğretim yılı başında bölümde okumaya hak kazanan tüm öğrenciler kayıt yaptırmışlardır. Bununla birlikte 5 öğrenci polislik sınavını kazandıklarından ve tercih haklarını bu yönde kullandıklarından ötürü kayıtlarını sildirmişlerdir. Kayıt sildiren

öğrenciler dışındaki tüm öğrenciler eğitimlerini sürdürmektedirler. Bu durum BBY bölümüne olan ilginin hangi seviyede olduğunun da açık bir göstergesidir.

Sonuç

Bilgi uzmanının en önemli görevlerinden biri, kullanıcının bilgi gereksinimini en kısa sürede ve onu tatmin edecek şekilde karşılamaktır. Bu bakımdan BBY bölümünün varoluş gerekçelerinin en önemlilerinden biri de, hem ülkenin hem de bulunduğu bölgenin bireylerine çağdaş anlamda bir bilgi hizmeti sunacak personelin yetişmesini sağlamak ve bireylerin bilgilenmesine ve eğitimine katkıda bulunmaktır. Bilimsel bir şekilde verilecek BBY eğitiminin merkezinde, kullanıcıya hizmetin ön planda olması önemlidir. Bilgi merkezinde verilen hizmetler kuşkusuz bilgi merkezinin bulunduğu bölge insanının sosyal, kültürel ve hatta ekonomik gelişmişlik düzeyinin artırılmasına önemli bir katkı sağlayabilmektedir. Bu tür nedenlerden ötürü Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nde iyi yetiştirilmesi amaçlanan öğrenciler, bilgi ve kütüphane hizmetlerinde, eğitimleri süresince aldıkları bilgileri ve edindikleri deneyimleri uygulayarak, hem ülke hem de bulundukları bölge insanının kültürel düzeylerinin artmasına da doğrudan katkı sağlayabileceklerdir. Ayrıca her yıl mezun edeceği ortalama 70 bilgi uzmanıyla da diğer BBY bölümleri ile birlikte ülkenin zaten var olan bilgi uzmanı açığını bir nebze de olsa kapatabilmeye destek olabilecektir.

Kaynakça

Atatürk Üniversitesi. *Üniversite tarihçesi*. 26 Ocak 2010 tarihinde http://beta.atauni.edu.tr/university/?lp=MainStatic&id=208 adresinden erişildi.

Atatürk üniversitesi stratejik plan (2009-2013). 26 Ocak 2010 tarihinde http://www.sp.gov.tr/documents/planlar/AtaturkUniversitesiSP0913.pdf adresinden erişildi.

Bayraktar, N. (1997). Daha çok kütüphaneci. *"IFLA 1995'e Doğru Türk Kütüphaneciliği Sempozyumu": I. Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Konferansı bildirileri: 22-24 Aralık 1993* içinde (ss. 75-80). Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

Erkal, A. (2000). Atatürk üniversitesi kütüphanesi seyfettin özege kitaplığında bulunan 'name' ve 'iye' ile biten yazma eserler. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 15, 213-264.

T.C. Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi 1994-1995 Öğretim Yılı Yıl Sonu Faaliyet Raporu. (1995). Erzurum.